

L.C. Armstrong

Eighty-Sixed, 1999

TWISTED. URBAN AND VISIONARY LANDSCAPES IN CONTEMPORARY PAINTING. Deze thematentoonstelling in het Van Abbemuseum (Eindhoven) brengt zo'n zeventig schilderijen van twaalf internationale kunstenaars samen rond twee thematische peilers: 'stedelijkheid en landschap' en 'nieuwe media' – in de ruimste zin van het woord. De schilderijen tonen een door nieuwe media bemiddelde stedelijkheid en/of landschappelijkheid. Ze geven een wereld te zien die door curatoren Marente Bloemheuvel en Jaap Guldemond wordt beschreven als "artificial, otherworldly or fabricated".

De lange titel van deze tentoonstelling signaleert al de grote variatie die de curatoren hebben toegelaten. Hun thematiek is zo voor interpretatie vatbaar, dat de meest diverse werken er in kunnen passen. In *Twisted...* lijkt het wel alsof men eerst werken heeft gesprokkeld, en vervolgens het thema bedacht. Storend is de voelbare poging, misschien wel eigen aan thematentoonstellingen, om de werken in een alles behalve waterdicht keurslijf te wringen.

Achter het schijnthema gaat bovendien een dubieuze veronderstelling schuil. Als deze werken zich namelijk onderscheiden door een artificiële en gemedieerde werkelijkheid, dan zou er ook zoiets moeten bestaan als een niet-artificiële weergave van de wereld, en een aantoonbare scheidslijn tussen reëel en artificieel. Maar heeft kunst niet altijd betrekking op een artificiële realiteit, en is de grens tussen kunstmatige en echte werkelijkheid geen illusie?

Ondertussen word je als kijker zo gedwongen om door de bril van de curatoren te kijken, dat sommige individuele werken nauwelijks tot hun recht kunnen komen. De schilderijen van Peter Doig, David Thorpe en Michael Raedecker verliezen te midden van al de clichés een deel van hun sub-

tiliteit. Het ongemakkelijke, duistere en onheilspellende van hun weergave van stad en landschap heeft niets te maken met de oppervlakkigheid van de rest van de tentoonstelling. Die wordt gekenmerkt door een hang naar een kitscherige, postmoderne romantiek. Dood gewaande elementen uit de kunst van de jaren tachtig worden hernomen: veredelde hobbycultuur van knippen en plakken (Fred Tomaselli), afgelijke symmetrische beelden (Sharon Ellis), gepolijste en geharste oppervlakken (Tomaselli, L.C. Armstrong). Het werk doet niet de minste zelfkritiek of zelfspot vermoeden. Met een schaamteloze serieus herhaalt het een rits clichés: de dreiging van stedelijke leegte (Hans Broek), de excessen ten gevolge van die leegte (Chris Finley) en urbane onpersoonlijkheid (Dexter Dalwood, Sarah Morris). Hierop volgt de in Tomaselli's werk letterlijk – met pillen, wietbladeren en psychedelische cirkels boven een stad – uitgebeelde drang om uit deze grootstedelijkheid te ontsnappen. En vervolgens, alsof het nog niet duidelijk genoeg was, krijgen we de verheerlijking van het paradijs met haar ongerepte natuur waaruit de mens is verstoten (L.C. Armstrong, Paul Morrison, Ellis). De mooie woorden over een door nieuwe media bemiddelde realiteit verbergen vooral kitscherige, clichématige kunst.

Twisted. Urban and Visionary Landscapes in Contemporary Painting loopt nog tot 26 november in het Stedelijk Van Abbemuseum, Vonderweg 1, Eindhoven (040/275.52.75). (M.L.)